...küsst es die Zeit auf den Mund

MUSICA NOVA HELSINKI
1.–12.3.2023

La 4.3.2023 klo 16
Puristamo, Kaapelitehdas, Helsinki

Ohjelma

Helena Tulve Nächtliche Gesänge (2019)
I Nachts wenn das Pendel der Liebe schwingt
II Zärtliche Nacht

Cassandra Miller Guide (2013)

Helsingin kamarikuoro
Nils Schweckendiek, johtaja

- *lyhyt tauko* -

Sami Klemola Kivi, paperi, sakset (2022-23, kantaesitys)
Osa I: Lopullinen määränpää
Osa II : Ikuisuus - spiraali
Osa III : Yhdeksän elämää?
Osa IV : Coda

Anni Elif Egecioglu, laulu
Marko Myöhänen, elektroniikka
Helsingin kamarikuoro
Nils Schweckendiek, johtaja

Konsertti kestää noin tunnin.

Teosesittelyt

Helena Tulve: Nächtliche Gesänge (2019)

Nächtliche Gesänge -sarjan tekstit ovat peräisin kahdelta juutalais-saksalaiselta runoilijalta: Paul Celanin “Nachts, wenn das Pendel der Liebe schwingt” on kokoelmasta "Mohn und Gedächtnis” (1952) ja Hilde Dominin “Zärtliche Nacht” kuuluu runokokoelmaan vuodelta 1952.

Cassandra Miller: Guide (2013)

“Kun James Weeks pyysi minua säveltämään teoksen EXAUDIlle, tiesin heti haluavani kirjoittaa teoksen, joka kuvaa “laulamisesta saatavaa vapauden tunnetta”. EXAUDI saa toki minkä tahansa kuulostamaan vapaalta - mutta halusin kirjoittaa jotain, joka heijastelisi nimenomaan tätä tunnetta, kirjoittaa teoksen EXAUDIsta.

Ensimmäinen tehtäväni oli miettiä mikä ääni on täydellinen esimerkki tästä laulamisen vapaudesta. Lopulta muistin vuorovirren, jota kuuntelin lapsena äitini eräältä kansanmusiikkilevyltä: kyseessä oli Maria Muldaurin levytys virrestä "Guide me, 0 Thou great Jehovah" vuodelta 1968. Laulu on Muldaurin jäljitelmä tuntemattoman kentuckyläisen laulajan levytyksestä - laajaa tessituuraa hyödyntävä eteenpäin syöksyvä melodia kuulostaa mitään muuta enemmän siltä, että sen laulamisen täytyy tuntua hyvältä.

Tämän jälkeen pyysin EXAUDIn laulajia opettelemaan ulkoa Muldaurin levytyksen kuin korvakuulolta oppimisen traditiota seuraten. Seuraavaksi annoin laulajille semineumaattisen nuotin, jossa oli lisäohjeita lähtösäveltä, tempoa ja kertauksia koskien.

Kertauksien toistumistapa kolmen jokseenkin itsenäisen ryhmän välillä on saanut inspiraation suoraan Bryn Harrisonin EXAUDIlle kirjoittamasta teoksesta "Eight Voices" (2012).

Kuulin EXAUDIa ensimmäistä kertaa henkilökohtaisesti, kun he harjoituksissaan primavistasivat "Eight Voices"-teoksen aikaista versiota - se oli määrittävä hetki, joka on suuresti vaikuttanut musiikillisen mielikuvitukseni kehitykseen.”

(Cassandra Miller)

Sami Klemola: Kivi, paperi, sakset (2022-23)

“Lauri Hein runoissa minua kiehtoo mittakaavat. Samaan aikaan ollaan lähellä ja kaukana. Osassa sävellykseen valituista runoista tarina voi myös alkaa mistä kohtaa tekstiä tahansa, ja silti pitää kokonaisuuden sisällään. Tämäntyyppinen toisto, spiraalimainen luuppi, on myös innostanut minua sävellyksen osien muodon näkökulmasta. Asiat toistuvat ja vaikka materiaali pääosin pysyisikin samana, luuppikohdat saattavat olla eri paikoissa kuin edellisessä toistossa. Sävellystyön aikana olen myös pohtinut elämän katoavaisuutta ja arkielämän ristiriitaa.

Teemme joka päivä suurinpiirtein samat asiat, miltei samassa järjestyksessä. Ja nämä rutiinit (luupit) kestävät koko elämän ajan. Kauempaa katsottuna ne ovat turhia ja merkityksettömiä, mutta jokaisen omassa elämässä välttämättömiä. Ihmiset yrittävät kontrolloida elämäänsä, mutta kuitenkin suurimmat mullistukset tapahtuvat sattumalta. Aivan kuin arpapelissä.

Sävellyksen kolmannen osan tekstin on laatinut ChatGPT -tekoäly. Olen ohjeistanut tekoälyä pohtimaan turhuutta ja merkityksettömyyttä ihmisen elämässä.

Työpöydälläni sävellystyön aikana on myös ollut tarkasteltavana kuvia 1500-1600 -luvulla maalatuista Vanitas -maalauksista, joissa kuvataan ajan kulumiseen ja elämän rajallisuuteen liittyviä teemoja.”

(Sami Klemola)

Laulutekstit ja käännökset

Helena Tulve:

Nächtliche Gesänge	**Yöllisiä lauluja**
Nachts wenn das Pendel der Liebe schwingt zwischen Immer und Nie, stößt dein Wort zu den Monden des Herzens und dein gewitterhaft blaues Aug reicht der Erde den Himmel. Aus fernem, traumgeschwärztem Hain weht uns an das Verhauchte und das Versäumte geht um, groß wie die Schemen der Zukunft. Was sich nun senkt und hebt, gilt dem zuinnerst Vergrabenen: Blind wie der Blick, den wir tauschen, küßt es die Zeit auf den Mund.	Öisin, kun rakkauden heiluri keinuu välillä “aina” ja “ei koskaan”, työntyy sanasi sydämen kuihin ja myrskynsininen silmäsi ojentaa maalle taivaan. Kaukaa unenmustaama lehto puhaltaa meille hengitetyn ja menetetty vaeltelee isona kuin tulevaisuuden varjot. Se mikä nyt laskee ja nousee, koskee syvälle haudattuja: sokeana kuin katse, jonka luomme, aika suutelee sitä huulille.

(Paul Celan)

Zärtliche Nacht Es kommt die Nacht da liebst du nicht was schön -	Lempeä yö Tulee yö silloin rakastat, et sitä mikä on kaunista -

was häßlich ist.
Nicht was steigt -
was schon fallen muß.
Nicht wo du helfen kannst -
wo du hilflos bist.
Es ist eine zärtliche Nacht,
die Nacht da du liebst,
was Liebe
nicht retten kann.

mikä on rumaa.
Et sitä mikä nousee -
jonka täytyy pudota.
Et milloin voit auttaa -
milloin olet neuvoton.
Se on lempeä yö,
Yö, jota rakastat,
jota rakkaus
ei voi pelastaa.

(Hilde Domin)

Laulutekstien käännökset:
Veera Kuusirati

Cassandra Miller: Guide

Guide me, O Thou great Jehovah,
Pilgrim through this weary land.
I am weak, but Thou art mighty;
Hold me in Thy powerful hand.
Bread of heaven,
Feed me till I want no more;
Bread of heaven,
Feed me till I want no more.

Opasta

Opasta, oi suuri Jehova,
pyhiinvaeltajasi tämän
uupuneen maan läpi.
Olen heikko, mutta sinä olet
vahva;
Kannattele minua voimallisella
kädelläsi.
Taivaan leipä, Ruoki minua
kunnes en halua lisää;
Taivaan leipä, Ruoki minua
kunnes en halua lisää.

Sami Klemola: Kivi, paperi, sakset

lankakerän sisällä kissan yhdeksän elämää korjaavat asentoaan
ilmassa vaeltaessaan lännen lavastekaupungin
läpi arokierijän lopullinen määränpää piileskellyt koko ajan
metsä vastaa kuin kierrätysmerkin nuoliin jäänyt kaiku
vahvistimessa rymisee kaatuvan puun hiljaisuus kannossa
suun sisälle vangitun suun sisälle vangitun suun raottuessa
runoilijan
kirjoituspöydälle rypistetty veistos romahtaa painonsa alle kuin
kivi murentuessaan hiekaksi lentää silmään tuulen
kääntäessä sivua kadulla korttitalo hajoaa kuivuneiden lehtien
kahinassa
näkymätön sauma, jossa kaksi äärettömyyttä, taivas ja meri,
nielaisevat toisensa kuin ranta viivan fraktaalimuotoon
hukkuvat irrationaaliluvut vaahtopäiden tähtisumussa
horisontti,
Aloita yhdellä tavallisella ikuisuussilmukalla
liitä alku ja loppupää yhteen
Uusi ikuisuus alkaa siitä mihin vanha päättyy
Vedä spiraali äsken tekemäsi silmukan läpi
huomaa, että spiraalit kiertävät aina päinvastaiseen suuntaan
kuin silmukat
tee uusi silmukka äskeisen spiraalin lopetuskohtaan
vedä uusi spiraali uuden silmukan läpi ja liitä se ensimmäisen
silmukan aloituskohtaan
kaksoiskierre on valmis

(Lauri Hei)

...Kuten masennuksena...
...Erilaisina tunteina, kuten masennuksena,
merkityksettömyyden tunteena...
...Ilmetä erilaisina tunteina, kuten masennuksena,
merkityksettömyyden tunteena tai elämän...
...Se voi ilmetä erilaisina tunteina, kuten masennuksena,
merkityksettömyyden tunteena tai elämän tarkoituksen

puuttumisena...
...Ajankohtainen aihe. Se voi ilmetä erilaisina tunteina, kuten masennuksena, merkityksettömyyden tunteena tai elämän tarkoituksen puuttumisena. Tyhjyyden tunne...
...On monille tuttu ja ajankohtainen aihe. Se voi ilmetä erilaisina tunteina, kuten masennuksena,
merkityksettömyyden tunteena tai elämän tarkoituksen puuttumisena. Tyhjyyden tunne...
Oh, die Sinnlosigkeit des Seins,
Ein Gefühl, das schwer auf der Seele liegt und uns quält.
Ein Gefühl von Hoffnungslosigkeit und Schwäche,
Als ob wir in einem endlosen Kreislauf steckenblieben.
Wir kämpfen und ringen, Tag für Tag,
Versuchen unseren Platz im Leben zu finden, ohne Erfolg.
Denn je mehr wir uns bemühen, desto klarer wird es uns,
Wie zerbrechlich unser Dasein ist, wie unbedeutend unser Tun.
Wir bauen und erschaffen, mit all unserer Kraft,
Doch unsere Monumente zerfallen im Laufe der Zeit.
Wir suchen nach Wissen und Weisheit, um unseren Weg zu finden,
Doch unsere Fragen führen oft nur zu noch mehr Fragen, ein endloses Spiel.
Flibbertigibbets in my brain,
A feeling of glim-glam, oh how inane!
Futility, a cheddarwump of despair,
A wibble-wobble weight we cannot bear.
We huffle and snuffle, but to no avail,
For our efforts often end up in the bippity-boppity bale.
Our flim-flam dreams, so zing-zang out of sight,
And the quibble-quabble lessons, hard to get right.
Our boop-a-doop efforts, a snicker-snack joke,

And the kerfuffle of it all, a big blooper of a poke.
But we must shilly-shally on, and give it our all,
Even when it feels like we're up against a wall.

(ChatGPT)

Anni Elif Egecioglu on ruotsalais-suomalainen kokeellinen laulaja, sellisti, säveltäjä ja esiintyjä. Hänen monipuolinen äänensä ja rohkea taiteilijuutensa on vienyt häntä eri puolille maailmaa. Egecioglu työskentelee pääasiassa improvisoidun, klassisen ja kokeellisen musiikin parissa, myös tanssijoiden, performanssitaiteilijoiden ja näyttelijöiden kanssa. Hän on taiteilija, joka suunnistaa vapaasti eri musiikkigenrejen ja taiteenlajien välillä. Egecioglu on esiintynyt useiden suomalaisten huippuyhtyeiden (mm. defunensemble, Avanti!-jousikvartetti, RSO and Uusinta Ensemble) kanssa. Muutama vuosi sitten hän alkoi työskennellä enemmän klassisen nykymusiikin ja nykysäveltäjien kanssa, mikä on alkanut näytellä suurempaa roolia hänen taiteellisessa tuotannossaan.

Sooloesiintymisiensä lisäksi Anni Elif työskentelee säännöllisesti alati kehittyvän Elifantree-trion ja Anni Elif Ensemblen kanssa sekä Seppo Kantosen kanssa.

Helsingin kamarikuoro on ammattilaulajista koostuva kamarikuoro, joka aloitti toimintansa vuonna 1962 Radion kamarikuorona. Kuoro otti uuden nimen käyttöön vuonna 2005. Vuodesta 2007 kuoron taiteellisesta toiminnasta on vastannut professori Nils Schweckendiek.

Helsingin kamarikuoro esittää kuoromusiikin kantarepertuaaria koulutettujen äänten voimin korkeimmalla musiikkillisella tasolla, luo taiteellisesti vaativaa ja laadukasta uutta kamarikuoro-ohjelmistoa, vaalii suomalaisen kuoromusiikin perinnettä sekä esittää teknisesti ja musiikkillisesti haastavia teoksia. Kuoro tunnetaan erityisesti nykymusiikin esittäjänä – vuodesta 2005 Helsingin kamarikuoro on kantaesittänyt 85 teosta sekä vastannut yli 30 teoksen Suomen-ensiesityksestä.

Kuoro tekee yhteistyötä kotimaisten ja ulkomaisten festivaalien, orkestereiden ja yhtyeiden kanssa. Säännöllisiä yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Helsingin juhlaviikot, Musica nova Helsinki, Musiikin aika sekä

Klang-konserttisarja. Yhteistyö Yleisradion kanssa on jatkunut säännöllisenä sekä radiointeina että televisiointeina. Kuoro on esiintynyt kahdesti kansainvälisellä ARTE-kulttuurikanavalla.

Helsingin kamarikuoro on eurooppalaisten ammatti-kamarikuorojen verkosto Tenson jäsen. Viime vuosina kuoro on esiintynyt kiertueilla Yhdysvalloissa, Iso-Britanniassa, Italiassa, Belgiassa, Puolassa ja Skandinaviassa.

Kuoro myös levyttää säännöllisesti mm. BIS-levymerkille. Helsingin kamarikuoron, Radion sinfoniaorkesterin ja Sakari Oramon levytys Magnus Lindbergin teoksesta Graffiti oli Grammy-ehdokkaana nykymusiikkikategoriassa 2010. Matthew Whittallin musiikkia sisältävä Northlands valittiin Yleisradion Vuoden levyksi vuonna 2017. Helsingin kamarikuoron levytykset ovat olleet Emma-ehdokkaina kolmena peräkkäisenä vuonna: Reports - Choral works by Perttu Haapanen oli ehdokkaana 2020, Choral Works By Antti Auvinen And Sampo Haapamäki vuonna 2021 ja Alex Freemanin kuoroteoksia sisältävä Under the Arching Heavens: A Requiem vuonna 2022.

Nils Schweckendiek opiskeli musiikkitiedettä sekä orkesterin- ja kuoronjohtoa Cambridgessa, Freiburgissa ja Helsingissä. Hän debytoi menestyksekkäästi Suomen Kansallisoopperassa vuonna 2006 johtaen Richard Straussin Ruusuritari-oopperan, jonka jälkeen hän on esiintynyt orkestereiden, yhtyeiden ja kuorojen kanssa ympäri Eurooppaa, sekä Yhdysvalloissa ja Kiinassa. Hän on myös johtanut useammassa oopperatalossa sekä monilla festivaaleilla, mukaan lukien Leipzigin Ooppera ja Savonlinnan Oopperajuhlat.

Nils Schweckendiek on aikamme musiikin puolestapuhuja ja hän on johtanut noin 100 kantaesitystä, mukaan lukien musiikkiteatteri-, orkesteri-, kuoro- ja soitinyhtyeteoksia. Hän on levyttänyt BIS, Toccata Classics, ICSM ja Alba Records -levy-yhtiöille saaden laajaa kansainvälistä tunnustusta, kuten Preis der deutschen Schallplattenkritik (Pärt: Passio vuonna 2021 sekä Beat Furrer: Works for Choir and Ensemble vuonna

2016), Ylen Vuoden levy -palkinto (Matthew Whittall: Northlands vuonna 2017) sekä Vuoden levy -palkinto (Perttu Haapanen: Reports vuonna 2019 sekä Alex Freeman: Under the Arching Heavens vuonna 2021).

Vuodesta 2007 Nils Schweckendiek on vastannut Helsingin kamarikuoron taiteellisesta toiminnasta. Vuodesta 2014 hän on toiminut Taideyliopiston Sibelius-Akatemian kuoronjohdon professorina ja vuonna 2017 hän aloitti Musiikkitalon Kuoron taiteellisena johtajana.

Hän on vieraillut mm. Helsingin kaupunginorkesterin, Suomalaisen barokkiorkesterin, Crash Ensemblen, Radion sinfoniaorkesterin, Oulu Sinfonian, RIAS Kammerchorin, Irlannin kamarikuoron, Norjan solistikuoron, Kroatian radio- ja televisiokuoron, Porton Coro Casa da músican ja Hampurin NDR Chorin johtajana. Vuonna 2020 Svenska litteratursällskapet i Finland myönsi hänelle Fredrik Pacius -palkinnon luovasta ja näkyvästä työstään suomalaisella musiikkikentällä. Vuonna 2022 Suomen kuoronjohtajayhdistys valitsi hänet Vuoden kuoronjohtajaksi.

Helsingin kamarikuoron laulajat 4.3.2023

Sopraano	Tove Djupsjöbacka	**Altto**	Susanna Sippola
	Heta Kokkomäki		Keri Kallio
	Elisa Huovinen 1)		Eira Karlson 1)
	Linnèa Sundfær Casserly 1)		Eleriin Müüripeal 1)
Tenori	David Hackston 1)	**Basso**	Riku Laurikka
	Niilo Erkkilä		Juhani Vesikkala
	Joel Ward		Veikko Vallinoja 1)
	Jukka Jokitalo 1)		Bram Trouwborst 1)

1) Millerin teoksen laulajat

Tulevat konsertit

J. S. Bach: Matteus-passio
Pe 7.4.2023 klo 19
Musiikkitalo, Konserttisali

Solisteina: Nicholas Mulroy, Christina Landshamer, Arttu Kataja, Thomas Bauer, Hugh Cutting & Magnus Dietrich
Helsingin kamarikuoro, Tapiolan kuoro & Radion sinfoniaorkesteri
Nicholas Collon, kapellimestari

The Nordic Choir Expedition

The Nordic Choir Expedition tuo neljä pohjoismaista ammattikuoroa Helsinkiin! Kesän kynnyksellä järjestettävän festivaalin teemana on meri ja luonto.

An Ocean of Voices
To 1.6.2023 klo 18 Musiikkitalo, Paavo
Det Norske Solistkor, joht. Grete Pedersen

Pe 2.6.2023 klo 19 Kallion kirkko
Eric Ericsons Kammarkör, joht. Fredrik Malmberg
Det Norske Solistkor, joht. Grete Pedersen
Ars Nova Copenhagen, joht. Graham Ross
Helsingin kamarikuoro, joht. Nils Schweckendiek

One foot in Eden
La 3.6.2023 klo 18.30 Musiikkitalo, Paavo
Ars Nova Copenhagen, joht. Graham Ross

a sea changed
La 3.6.2023 klo 20.00 Musiikkitalo, Paavo
Helsingin kamarikuoro, joht. Nils Schweckendiek

Lisätietoa: www.helsinginkamarikuoro.fi